

практики організації Hub schools і BostonSchools Hub (шкіл концентраторів) як центрів спільнот (громад), які навчаються (learning communities);

► **проаналізовано** законодавчо-правові засади та нормативні документи МОН України щодо створення мережі опорних закладів освіти та їх філій, організаційно-економічних умов їх функціонування в регіональній освітній мережі, різні управлінські структури та органіграми опорних закладів освіти;

► **визначено** організаційні засади функціонування опорних закладів освіти умови та державно-партнерської взаємодії в системі державно-громадського управління та ОТГ; алгоритм створення опорних закладів освіти;

► **класифіковано** організаційні механізми управління опорними закладами освіти в умовах децентралізації та автономії;

► **виявлено** проблеми фінансової та організаційної децентралізації функціонування опорних закладів освіти; специфіку їх вибору, призначення керівника опорного закладу та його управлінські функції; перехід до державно-громадської моделі управління в ОТГ;

► **з'ясовано:** проблеми й тенденції організаційного розвитку шкільної автономії в умовах децентралізації та ОТГ; функції опорних закладів освіти та сфер відповідальності суб'єктів управління в них.

ОПОРНІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ ЯК ЦЕНТРИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Калініна Л. М., д-р пед. наук

Доведено актуальність проблематики «Організаційно-педагогічні та економічні засади функціонування опорних закладів освіти як центрів управління в умовах децентралізації», її відповідність державній освітній політиці, Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України 2014 р. № 333-р., Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (2015 року № 157-VIII) тощо; децентралізація в освіті є складником реформ, які активно впроваджуються в Україні.

Розкрито, що практика переходу багатьох країн світу, зокрема країн ЄС та США, до демократичних суспільств і суспільно-економічних трансформацій в них супроводжувалася пошуками таких моделей управління освітніми системами, які б ефективно забезпечували їх підтримку місцевими громадами. Цим країнам доводилося відмовлятися від централізованого управління мережею дошкільних і шкільних навчальних закладів і передавати відповідальність за них місцевим органам громадського самоврядування, тобто здійснювати децентралізацію управління освітою. Акцентовано увагу, що в Європейському звіті про

якість освіти (2002 р.) децентралізація, визнана однією з п'яти ключових проблем майбутнього розвитку, є однією з ключових трансформацій в освіті, починаючи з останньої чверті ХХ століття, оскільки в прийнятті управлінських рішень та їх ухвалі «повинні мати право приймати безпосередньо ті, кого торкаються їх наслідки» та ті, хто в них безпосередньо зацікавлений, а також розглядається як дієвий механізм підвищення ефективності управління та якісної освіти, наближення до реальних потреб суспільства, економіки, особистості.

Розкрито питання раціоналізації структури мережі загальноосвітніх навчальних закладів у межах децентралізації та повноважень об'єднаних територіальних громад (далі — ОТГ). Виявлено, що засновниками (співзасновниками) освітнього округу, опорного закладу та його філій, можуть бути представницькі органи місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, районні ради, а також підходи до визначення закладу освіти опорним.

На аналітико-констатувальному етапі виявлено позитивну тенденцію створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) у країні (за 9 місяців 2016 року було створено 159, кількість яких у березні 2017 року зросла й становила 413), децентралізації управління освітою в країні, що відбувається спільно з процесами політичної демократизації та децентралізації влади, а також з процесами децентралізації доходів державного й місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад і використання фінансових ресурсів в умовах фіскальної децентралізації; зростання кількості опорних шкіл (hub school) і їх філій, які в умовах децентралізації, розглядаються як новий вид закладу освіти в сільській місцевості, та доведено, що управління опорною школою за формою, має відповідати сучасному етапу розвитку інформаційного суспільства в країні.

Визначено організаційно-педагогічні засади створення та функціонування опорних закладів освіти.

ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ОПОРНИХ ШКІЛ

Калініна Л. М., д-р пед. наук

Топузов М. О., канд. екон. наук

Завдання, стратегічні напрями й основні шляхи трансформацій управління системою освіти означено в Національній доктрині розвитку освіти України, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, указами Президента України, концепцією Нової української школи та концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року та іншими нормативно-правовими актами. Пріоритетними напрямами визначено демократизацію, децентралізацію управління освітою, перехід до державно-гро-